

روش‌های طرح قرآن در نماز جمعه

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

معاونت فرهنگی

سرشناسه: کرمی، رضاعلی، ۱۳۳۳
 عنوان و نام پدیدآور: روش‌های طرح قرآن در نماز جمعه گردآورنده رضاعلی کرمی
 مشخصات نشر: تهران: شورای سیاست‌گذاری انجمن جمعه، معاونت فرهنگی، ۱۳۸۸
 مشخصات ظاهری: ۲۰۸ ص
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۰۰۴-۰۸-۳
 وضعیت فهرست نویسی: فیا
 یادداشت: کتابنامه: ص ۲۴۱-۲۴۳: هم‌چنین به صورت زیرنویس
 موضوع: قرآن - بررسی شناخت
 موضوع: قرآن - کاربرد
 شناسه افزوده: شورای سیاست‌گذاری انجمن جمعه، معاونت فرهنگی
 رده‌بندی کنگره: ۱۳۸۸ ۹۴۹/۴/۴۶۵ BP
 رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۱۵
 شماره کتابشناسی ملی: ۱۷۵۴۴۴۸

عنوان کتاب: روش‌های طرح قرآن در نماز جمعه
 ناشر: معاونت فرهنگی شورای سیاست‌گذاری انجمن جمعه
 گردآورنده: رضاعلی کرمی
 ویراستار: محمدجواد حسین‌پور
 صفحه‌آرا: سید محمود نوربخش
 نوبت چاپ: سال ۱۳۸۸
 شمارگان: ۱۰۰۰
 آدرس: تهران - خیابان جمهوری اسلامی - خ شهید کشور دوست - ک عطارد - پلاک ۴
 صندوق پستی: ۱۳۱۶۵/۱۴۱
 تلفن: ۶۴۴۱۲۲۰۹

فهرست

خطبه‌های قرآنی و خطیبان ربانی	۹
بخش اول	۱۲
مبانی و اصول تفسیر آیات قرآن متناسب با موضوعات خاص	
ضرورت و اهمیت تفسیر موضوعی قرآن در خطبه‌ها	۱۳
جایگاه تفسیر ترتیبی	۱۵
مراحل تفسیر موضوعی	۱۵
بخش دوم	۱۸
طرح آیات قرآن براساس نیازهای بنیادی انسان	
نیازهای انسان	۱۹
جریان‌شناسی آیات قرآن کریم	۲۵

بخش سوم ۲۸

طرح موضوعات قرآن با استفاده از تجربیات علمای معاصر

۲۹ علامه طباطبایی

۳۳ تقدّم طرح موضوعات اخلاقی و عقیدتی قرآن

۳۵ سخنرانی شهید محراب جمعه، آیت الله مدنی

۴۰ نکات مورد توجه

۴۱ روش مقام معظم رهبری در طرح مباحث قرآنی

بخش چهارم ۴۸

روش و سیره پیامبر(ص) و ائمه(ع) در طرح مباحث قرآنی

۴۹ طرح روشن و صریح عقاید خود

۵۰ طرح آیات در حفظ اصول و نفی سازشکاری

۵۱ شیوه تبلیغ قرآن

۵۲ تشویق به آموزش و قرائت قرآن در مکتب رسول الله(ص)

۵۴ استفاده از فرصت‌ها در تعلیم قرآن

۵۴ شیوه آموزش قرآن توسط پیامبر(ص)

۵۵ آموزش‌های غیر مستقیم قرآن توسط پیامبر(ص)

۵۶ سیره و روش حضرت علی(ع) در طرح مفاهیم قرآنی

۵۹ طرح مسائل قرآنی بر مبنای فهم مردم

۶۰ روش حضرت علی(ع) در معرفی قرآن کریم

۶۴ اصول مشترک طرح مباحث قرآن توسط انبیاء و ائمه(ع)

۶۶ اصول مشترک تبلیغ انبیاء و ائمه(ع)

۶۶ اصل اول: توحید و نفی شرک

اصل دوم: شناساندن معاد.....	۷۴
اصل سوم: دعوت به بندگی.....	۸۲
اصل چهارم: دعوت به قسط و عدل.....	۸۶
اصل پنجم: اصلاح جامعه.....	۹۶
اصل ششم: امر به معروف و نهی از منکر.....	۱۰۱
مراحل امر به معروف و نهی از منکر.....	۱۰۶
اصل هفتم: نماز و زکات.....	۱۱۷
اصل هشتم: فضایل اخلاقی.....	۱۱۹
شیوه‌های تبلیغ مفاهیم قرآنی توسط انبیاء.....	۱۲۸
۱. بشارت و انداز.....	۱۲۸
۲. یادآوری نعمت‌های الهی.....	۱۴۰
۳. بصیرت و آگاهی دادن.....	۱۵۷
مرحله اول: بازخواست از قوم.....	۱۷۳
مرحله دوم: بازخواست از هارون.....	۱۷۵
مرحله سوم: بازخواست از سامری.....	۱۷۸
سرنوشت سامری.....	۱۷۹
۴. طرح قرآن برای شکوفا کردن فطرت.....	۱۸۰
۵. طرح قرآن از طریق شخصیت دادن به انسان‌ها.....	۱۸۴
۶. بیان آثار اعمال در قرآن.....	۱۸۶

بخش پنجم..... ۱۹۲

روش‌های استخراج موضوعات قرآن متناسب با جریانات روز

طرح قرآن متناسب با تفویم روز.....	۱۹۳
علل مشکلات مسلمانان.....	۱۹۵

بخش ششم	۱۹۶
چگونگی تغییر فرهنگ عمومی از طریق قرآن	
تجربه تاریخی	۱۹۸
ترغیب مردم به تدبیر در قرآن	۱۹۹
روش تغییر فرهنگ عمومی توسط قرآن	۲۰۰
نشانه‌های دوری از قرآن	۲۰۱
فهرست منابع	۲۰۷

خطبه‌های قرآنی و خطیبان ربانی

«...وَ لَکِنْ کُونُوا رَبَّانِیِّنَ بِمَا کُنْتُمْ تُعَلِّمُونَ الْکِتَابَ وَ بِمَا کُنْتُمْ تَدْرُسُونَ»^(۱)

قرآن جمالِ جمیل خداوندی است که ذوالجلال و ذوالجمال است، این کتاب انسان‌ساز و جامعه‌پرداز است. از مقام عالی خویش نازل شده و تنزل کرده تا با ندای «تعالوا»^(۲) فرد فرد انسان‌ها را به تعالی روحی و علو فکری برساند و جامعه انسانی و ایمانی را نیز در جایگاه «انتم الاعلون»^(۳) قرار دهد. نقش قرآن در رشد و بالندگی جوامع انسانی و حرکت در بزرگراه هدایت، نقشی کلیدی و بنیادی است «إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ یَهْدِی لِلَّتِی هِیَ آفَؤُم»^(۴). آوردن قرآن به صحنه و متن زندگی مردم، رسالتی است که بر دوش حوزه‌های علمی و عالمان ربانی و پرورش یافته مکتب اهل بیت^(۵) قرار دارد.

عالمان وارسته و ربانی و خطیبان برجسته و صمدانی پیشتازان حرکت هدایت جامعه اسلامی به شمار می‌روند که مردم را با سرچشمه زلال معارف قرآنی و کوثر ثراوت بخشش و مکارم‌گستر آن آشنا می‌سازند. تفسیر قرآن به عنوان یک آموزش ررانی، همواره محافل مذهبی را زینت بخشیده و مردم را به سر سفره معنوی قرآن شونده است؛ اما باید اقرار کنیم که هنوز آن‌گونه که شایسته است مردم و جوانان را

نتوانسته ایم در کنار این «مائده آسمانی» قرار دهیم و مهجوریت و غربت قرآن در جامعه دینی ما همچنان کم و بیش خود را نشان می دهد.

یکی از جایگاه هایی که می تواند غبار غربت از چهره جمیل قرآن بزداید و پیام های حیات بخش، حرکت آفرین و انسان ساز آن را به شایستگی مطرح کند، تربیون نمازهای جمعه است.

خطیبان جمعه با فرصت طلایی که هر هفته در اختیار دارند، با چهره های گوناگون اجتماعی از لحاظ سن و سال و جنسیت و مطرح تحصیلی روبه رو هستند، طرح تفسیر قرآن در این جایگاه مقدس می تواند فضای معنوی و قرآنی و فرهنگی کشور را طراوت و تازگی بخشد؛ از این رو یکی از پیشنهادات به ائمه محترم جمعه آن است که با الهام از خدای متعال، در خدمت و محضر قرآن کریم باشند و خطبه های اول نماز جمعه را صبغه قرآنی بدهند تا مردم هر هفته با اتصال به این دریای بیکران الهی، بهره های علمی و عملی لازم را دریافت کنند و سبکبار و سبکبال از گناه ولی برخوردار از فهم و دانش و آگاهی و بصیرت از نماز جمعه برگردند.

آنچه لازم به یادآوری است آن است که تفسیر تربیونی در تربیون نماز جمعه شاید کارآیی عمومی نداشته باشد، شایسته است امامان محترم جمعه با روش تفسیر موضوعی سوژه های مورد نیاز زمان و نظام و مردمان راگزینش کنند و در فرصت محدود خطبه اول، حداکثر پیام رسانی قرآنی را داشته باشند.

نوشته ای که پیش روی شماست، به همین انگیزه و هدف به رشته تحریر درآمد تا روش گزینش مفاهیم قرآنی و تفسیر موضوعی را نشان دهد. ضمن تشکر قدردانی از فاضل محترم جناب حجت الاسلام والمسلمین آقای کرمی، از اماما محترم جمعه می خواهیم در این زمینه پیشنهادات و روش هایی که به نظر شما می رسد را به معاونت فرهنگی انتقال دهند تا در پژوهش های سال های آینده از آن استفاده شود. ان شاء الله